

Systemet for utbygging av vindkraftanlegg: Fleksibelt eller uforutsigbart?

Caroline Lund, advokat (H)

Advokatfirmaet Lund & Co

14. februar 2019

Tema:

- Et kritisk blikk på konsesjonssystemet for utbygging av vindkraft.
- Særlig forholdet mellom:
  1. Konsesjonssøknad og konsesjonsvedtaket, og
  2. MTA- og detaljplan

FOTO: KART / GRAFIKK: BT, ILL.GRUNNLAG: RUNE SÆVIG OG SWECO

Ordfører: – Vi er blitt overkjørt

Flora kommune sa ja til vindkraftverk. Nå føler politikere seg ført bak lyset.

- Bystyret ble bondefanget, sier ordfører Ola Teigen (Ap).
- Vi er blitt lurt, sier varaordfører Jan Henrik Nygård (V).
- Konsesjonssøknaden var falsk. Den var bare en fiktiv reklameplakat, sier Jon Anders Stavang, leder i Naturvernforbundet i Flora.

FOTO: KART / GRAFIKK: BT, ILL. GRUNNLAG: RUNE SÆVIG OG SWECO

Ordfører: – Vi er blitt overkjørt

Flora kommune sa ja til vindkraftverk. Nå føler politikere seg ført bak lyset.

Utbyggingssystemet:

- Utgangspunktet: man må ha tillatelse for å bygge vindkraftverk.
- Konsesjon etter energiloven.
- Ingen har rett til konsesjon etter energiloven, i motsetning til i pbl.
- En konsesjon for vindkraft består etter *NVE praksis* av flere deler:
  - Konsesjonsvedtaket, detaljplan, MTA-plan, andre konsesjonsvilkår.
- Den som tror at anleggskonsesjonen er bindende for utbygger, tar feil.

Detaljplan og MTA-plan

- MTA: miljø, transport og anlegg.
- Konsesjonen er et planområde med samlet installert effekt.
  - Søknad med KU er basert på tilgjengelig kunnskap på søknadstidspunktet, antall, plassering og type turbiner.
- Formålet er at det skal være fleksibelt.
  - Virkemiddelet er MTA- og detaljplan.

Forholdet til plan- og bygningsloven

- Kap 14 om konsekvensutredning gjelder.
- Gjelder loven for øvrig?
  - Unntaket i pbl. § 1-3 annet ledd, jfr. energiloven. § 3-1 tredje ledd , gjelder kun nettanlegg.
- Et vindkraftverk er derfor omfattet av pbl. – dvs kan ikke utbygges uten hjemmel i plan.
  - **MEN:** etter pbl. § 12-1 tredje ledd, tredje setning er det ikke *reguleringsplikt* for vindkraftanlegg.
  - (Utbyggingen kan likevel ikke være i strid med kommuneplan og reguleringsplan).
- Derfor kreves dispensasjon
  - **MEN:** vilkårene for å gi dispensasjon fra kommuneplan og reguleringsplan vil *alltid være tilstede* for konsesjonspliktige vindkraftanlegg, jfr. forarbeidene*.
  - Kommunen kan i stedet velge å regulere i egen regi.
  - OED kan bestemme at konsesjonsvedtak skal få virkning som statlig plan.

*Ot.pr.nr 32 (2007-2008) kap 3.6.2.

Lokalsamfunnets posisjon i utbyggingssaker:

- NVE er konsesjonsmyndighet, OED er klageinstans.
- Kommunene er høringsinstans.
- Andre berørte er høringsinstanser.
- Plan- og bygningsloven gjelder i praksis ikke.
- Konklusjon: lokalsamfunnet er prisgitt konsesjonsmyndighetene.
- Konsesjonsmyndighetene skal legge stor vekt på kommunens høringsuttalelser.
- Problemet er at det som står i konsesjonssøknaden, som kommune uttaler seg til, kan avvike på vesentlige punkter.

Nærmere om detaljplan og MTA-plan

- Detaljplan og MTA er konsesjonsvilkår.
  - Standardvilkårene nr. 16 i anleggskonsesjonen for vindkraft.
- **Detaljplan:** plan kart som viser anleggets endelige utforming og teknisk beskrivelse.
- **MTA-plan:** beskrivelse av arealbruk.
  - hvordan det skal bygges
  - beskrivelse av konsekvenser for natur og miljø.
- MTA-plan skal utarbeides i dialog med kommune og berørte grunneiere (pleier å stå i konsesjonsvilkåret).
- Detaljplan skal følges opp i MTA plan (fra hva til hvordan). Veileder for MTA for vindkraftanlegg.

Detaljplan og MTA-plan *forts.*

- I MTA-plan må turbinvalg og -plassering være avklart.
  - Kommer relativt sent.
- Saksbehandlingen av MTA- og detaljplan i NVE er en utkvittering av konsesjonsvilkår.
  - Kommuner ber om politisk behandling. NVE mener at det ikke er grunn til utsatt frist. I praksis gis det ofte utsatt frist.

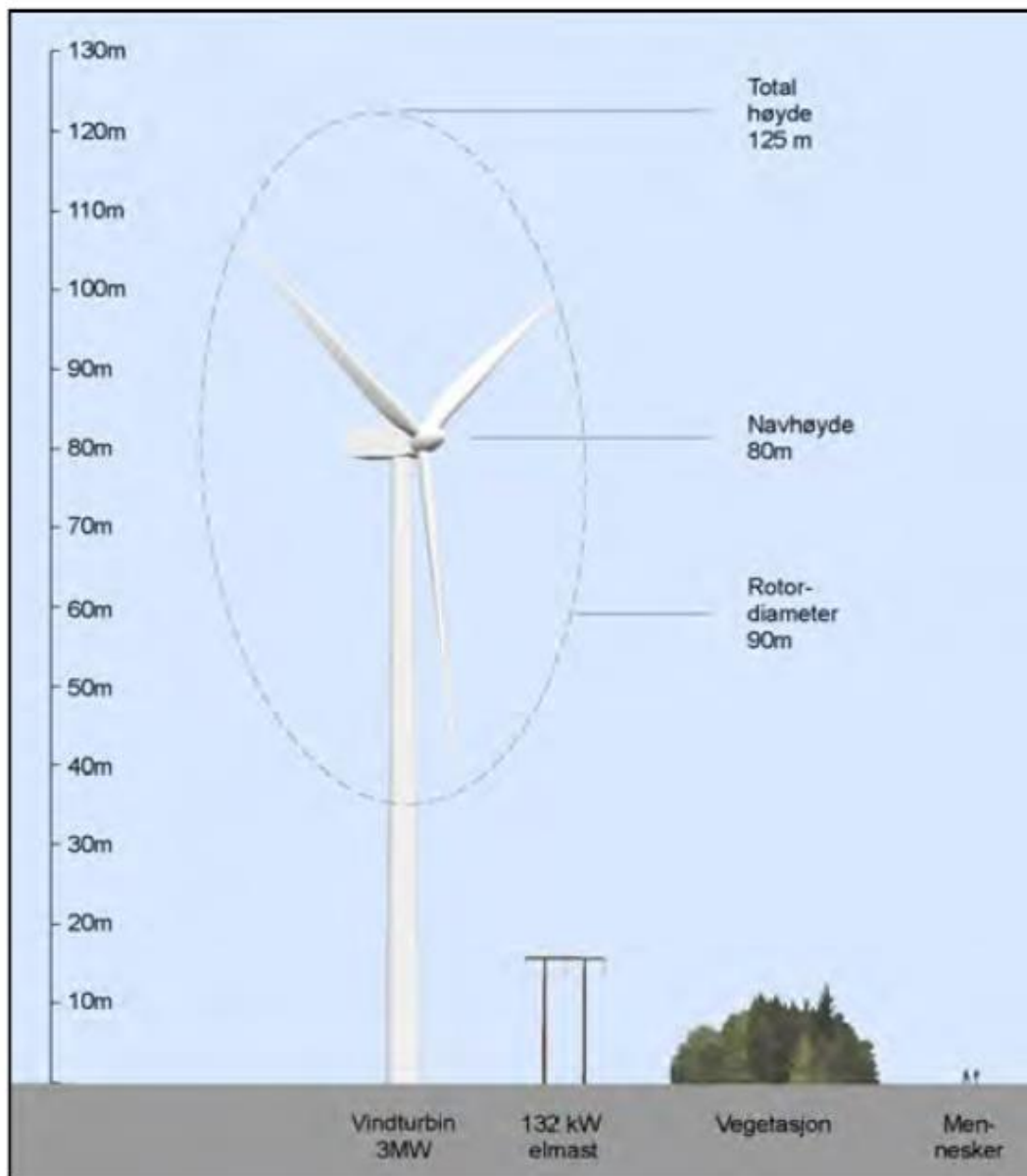
Anleggskonsesjon vs. MTA- og detaljplan:

- Turbinhøyde og -plassering:
  - Ingen slike endringer rokker ved vurderingen som er gjort i konsesjonsspørsmålet.
- Anleggskonsesjonen er en veiledende layout.
  - Utbygger er i praksis bare bundet av ytre arealgrense og maksimalt tillatt installert effekt.

Tilbake til Guleslettene

- Konsesjonssøknaden:
  - 125 m. turbinhøyde
- MTA-plan:
  - 160 m. turbinhøyde

Figur 6-4. Størrelse på aktuell vindturbin sett i forhold til kraftmast, vegetasjon og mennesker. Ill: T. Simensen, Sweco.

Tilbake til Guleslettene

- Konsesjonssøknadenkonsesjon:
  - Én variant av turbinplasseringer.
- MTA-plan:
  - En annen variant av turbinplasseringer.
    - Nærmere bebyggelse.
    - Kombinert med større høyde, blir turbinene mer synlige.
    - Overstiger 150 m. og må i tillegg lyssettes.

FOTO: KART / GRAFIKK: BT, ILL. GRUNNLAG: RUNE SÆVIG OG SWECO

Ordfører: – Vi er blitt overkjørt

Flora kommune sa ja til vindkraftverk. Nå føler politikere seg ført bak lyset.

Ordføreren trekker denne parallellen:

– Det kan oppleves urimelig når en vanlig innbygger ikke får lov å fravike garasjetegningen i en byggesøknad, mens staten her lar en utbygger fravike planene for et stort vindkraftanlegg i et område som var avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF), sier Teigen.

Varaordfører Jan Henrik Nygård (V) er heller ikke nådig.

– Vi er blitt lurt. Svære vindturbiner er flyttet akkurat dit vi ikke ønsket dem. Vi snakker her om den største industriutbyggingen i Sogn og Fjordane noensinne. Anlegget vokser og vi har ingen påvirkningskraft. Det må være noe fullstendig galt med saksgangen til NVE, sier Nygård.

Et kritisk blikk på systemet:

- Ordningen med konsesjon følger av loven.
- Ordningen med MTA- og detaljplan følger av praksis.
  - Utkvittering av konsesjonsvilkår.
- Formålet er at systemet skal være fleksibelt.
- Resultatet er at utbyggingen ikke trenger å forholde seg til anleggskonsesjonen på svært vesentlige punkter.
- Kommuner og lokalsamfunn tror at reglene er som for «vanlige» byggeprosjekt.
- Lokalbefolkningen, kommunene eller andre brukerinteresser
  - *kan ikke vite* hva de ender opp med å få i kommunen sin til slutt.

Takk for oppmerksomheten !

Advokatforeningens talentpris 2018 for likestilt arbeidsplass

21.02.2019

lund & co